

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت

دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

استاندارد آموزش شایستگی

مراقبت جسمی از سالمند

گروه شغلی

خدمات آموزشی

کد ملی آموزش شایستگی

۵	۳	۲	۲	۲	۰	۴	۹	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۱
ISCO-08				سطح مهارت	شناسه گروه			شناسه شغل			شناسه شایستگی		نسخه	

تاریخ تدوین استاندارد: ۱۴۰۱/۵/۱

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب استاندارد: دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

کد ملی شناسایی آموزش شایستگی: ۵۳۲۲۲۰۴۹۰۰۰۰۰۲۱

اعضاء کارگروه برنامه‌ریزی درسی: خدمات آموزشی					
ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تخصصی	شغل و سمت	سابقه کار
۱	محسن رازانی	دکتری روانشناسی	پرستاری - روانشناسی	مدیر آموزش سازمان نظام پرستاری	۲۴ سال
۲	مرضیه شیرازی خواه	دکتری تخصصی	سلامت اجتماعی	هیئت علمی دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی	۲۳ سال
۳	مژده فخار	کارشناسی ارشد	مدیریت MBA	کارشناس آموزش	۱۱ سال
۴	بهناز قلمبر دزفولی	کارشناسی ارشد	روان سنجی	رئیس گروه امور مراکز توانبخشی بیماران روانی مزمین دفتر امور مراکز توانبخشی مراقبتی سازمان بهزیستی کشور	۲۳ سال
۵	نسرین کریمی	دانشجوی دکتری	مدیریت آموزش	کارشناس آموزش	۳۰ سال
۶	حامد مرتضوی	دکتری	دانشیار پرستاری	مدیر گروه پرستاری سالمندی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی	۲۰ سال
۷	زهرا مسلمی ایبانه	کارشناسی	شنوایی شناسی	کارشناس امور سالمندان دفتر امور مراکز توانبخشی مراقبتی سازمان بهزیستی کشور	۲۷ سال
۸	معصومه خلفی	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی درسی	کارشناس آموزش	۱۳ سال
۹	لیلا فرهادی راد	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی آموزشی	رئیس گروه تدوین استاندارد	۱۶ سال

کلیه حقوق مادی و معنوی این استاندارد متعلق به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور بوده و هرگونه سوء استفاده مادی و معنوی از آن موجب پیگرد قانونی است.

آدرس: دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی
تهران، خیابان آزادی، نبش خیابان خوش جنوبی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
دورنگار ۶۶۵۸۳۶۵۸
تلفن ۶۶۵۸۳۶۲۸
آدرس الکترونیکی: rpe@irantvto.ir

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی‌ها و توانمندی‌های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه‌ای نیز گفته می‌شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی‌های موجود در استاندارد شغل.

نام یک شغل :

به مجموعه‌ای از وظایف و توانمندی‌های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می‌رود اطلاق می‌شود.

شرح شغل :

بیانیه‌ای شامل مهم‌ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی، مسئولیت‌ها، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل.

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی.

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی‌ها و توانایی‌هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می‌رود.

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می‌گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود. (مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می‌آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی‌گردد.)

ارزشیابی :

فرآیند جمع‌آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر، که شامل سه بخش عملی، کتبی عملی و اخلاق حرفه‌ای خواهد بود.

صلاحیت حرفه‌ای مربیان :

حداقل توانمندی‌های آموزشی و حرفه‌ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می‌رود.

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط‌ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد.

دانش :

حداقل مجموعه‌ای از معلومات نظری و توانمندی‌های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی که می‌تواند شامل علوم پایه (ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی)، تکنولوژی و زبان فنی باشد.

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی. معمولاً به مهارت‌های عملی ارجاع می‌شود.

نگرش :

مجموعه‌ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت‌های غیر فنی و اخلاق حرفه‌ای می‌باشد.

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می‌شود.

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شایستگی:	
مراقبت جسمی از سالمند	
شرح استاندارد آموزش شایستگی :	
مراقبت جسمی از سالمند یکی از شایستگی های حوزه خدمات آموزشی می باشد که شامل کارهای بکارگیری شیوه های حفظ سلامت سالمند، ارائه خدمات مراقبت به سالمند در تغذیه و مصرف دارو، نظافت و بهداشت فردی، جابجایی و نقل و انتقال و بکارگیری تجهیزات و وسایل کمکی در توانبخشی است .	
ویژگی های کارآموز ورودی :	
حداقل میزان تحصیلات: پایان دوره اول متوسطه (سوم راهنمایی)* حداقل توانایی جسمی و ذهنی: داشتن سلامت کامل جسمی و ذهنی مهارت های پیش نیاز: ندارد	
طول دوره آموزش :	
طول دوره آموزش	: ۳۰ ساعت
- زمان آموزش نظری	: ۶ ساعت
- زمان آموزش عملی	: ۲۴ ساعت
- زمان کارورزی	: ساعت
- زمان پروژه	: ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)	
- کتبی	: ۲۵%
- عملی	: ۶۵%
- اخلاق حرفه ای	: ۱۰%
صلاحیت های حرفه ای مربیان :	
دارای حداقل مدرک کارشناسی پرستاری و یا کارشناسی گروه پیراپزشکی و حداقل سه سال سابقه مرتبط	

*در مناطق محروم و کم برخوردار حداقل تحصیلات پایان دوره ابتدایی و یا سطح دو نهضت سوادآموزی مورد قبول می باشد.

* تعریف دقیق استاندارد(اصطلاحی):

مراقبت جسمی از سالمند یکی از شایستگی های حوزه خدمات آموزشی می باشد که شامل کارهای ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع جسمی است. این دوره برای مراقبین سلامت جسمی سالمندان طراحی شده است.

* اصطلاح انگلیسی استاندارد(اصطلاحات مشابه جهانی):

Physical care of the elderly

* مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد:

-سالمندیاری

* جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار:

- الف: جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع
- ب: جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع
- ج: جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع
- د: نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شایستگی

- کارها

ردیف	عناوین	ساعت آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۱	بکارگیری شیوه های حفظ سلامت سالمند	۱	۵	۶
۲	ارائه مراقبت به سالمند در تغذیه و مصرف دارو	۲	۴	۶
۳	ارائه مراقبت به سالمند در نظافت و بهداشت فردی	۱	۴	۵
۴	ارائه مراقبت به سالمند در بکارگیری تجهیزات و وسایل کمکی در توانبخشی و نقل و انتقال	۲	۱۱	۱۳
جمع ساعات		۶	۲۴	۳۰

	زمان آموزش			عنوان : بکارگیری شیوه‌های حفظ سلامت سالمند
	جمع	عملی	نظری	
	۶	۵	۱	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			
مولاژ احیای قلبی و ریوی تب سنج دستگاه فشار خون دستگاه اندازه‌گیری قند خون				دانش :
				- سیستم‌های بدن انسان (اسکلتی، عضلانی، قلبی -عروقی) و تغییرات طبیعی و شایع ناشی از سالمندی
				- مشکلات شایع جسمی مانند سکته مغزی، نارسایی قلبی، زمین خوردن، بی‌اختیاری ادراری و مدفوع
				-روش‌های سنجش علائم حیاتی
				مهارت :
				- مراقبت از اندام‌ها و مشکلات شایع سالمندی
				- سنجش علائم حیاتی
				-ارائه آموزش به سالمند در خصوص برطرف کردن مشکلات جسمی
				- کنترل ایمنی محیط
				نگرش :
				-دقت در انجام کار -نگهداری از تجهیزات -رعایت انضباط شخصی -مسئولیت‌پذیری
				ایمنی و بهداشت :
			-رعایت ایمنی هنگام انجام مراقبت‌های جسمی -رعایت بهداشت فردی -رعایت اصول ارگونومی	

	زمان آموزش			عنوان : بکارگیری شیوه‌های حفظ سلامت سالمند
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			
	توجهات زیست‌محیطی : -مدیریت پسماند -مدیریت مصرف انرژی			

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۶	۴	۲	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			ارائه مراقبت به سالمند در تغذیه و مصرف دارو
انواع تجهیزات ADL لوازم مربوط به غذا خوردن و آشپزی جعبه قرص هوشمند	دانش :			
	- تغذیه مناسب سالمند طبق توصیه پزشک			
	- جعبه قرص هوشمند			
	- نحوه استفاده از دارو طبق توصیه پزشک			
	مهارت :			
	- استفاده از جعبه قرص هوشمند			
	- غذا دادن و تغذیه مناسب سالمند طبق توصیه پزشک			
	- بکارگیری انواع تجهیزات ADL لوازم مربوط به غذا خوردن و آشپزی			
	- کمک به سالمند در مصرف دارو			
	- ارائه آموزش به سالمند در خصوص برطرف کردن مشکلات جسمی			
	نگرش :			
	- دقت در انجام کار			
	- نگهداری از تجهیزات			
- رعایت انضباط شخصی				
- مسئولیت پذیری				
ایمنی و بهداشت :				
- رعایت ایمنی هنگام انجام مراقبت های جسمی				
- رعایت بهداشت فردی				
- رعایت اصول ارگونومی				

	زمان آموزش			عنوان : ارائه مراقبت به سالمند در تغذیه و مصرف دارو
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			
	توجهات زیست‌محیطی : -مدیریت پسماند -مدیریت مصرف انرژی			

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۵	۴	۱	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			ارائه مراقبت به سالمند در نظافت و بهداشت فردی
تخت پوشینه لگن لوله ادراری تشک				دانش :
				-وسایل بهداشت فردی (ظرف استحمام روی تخت، مولاژ دندان، ست دندان مصنوعی و مسواک، صندلی حمام، توالت فرنگی سیار، پوشینه، کیسه تخلیه ادرار، کیسه کلاستومی و لگن)
				-نحوه ارائه مراقبت به سالمند در تعویض البسه
				-نحوه ارائه مراقبت به سالمند در حمام کردن
				- انواع تخت سالمند
				مهارت :
				- ارائه مراقبت به سالمندان در نیازهای دفعی (لگن و لوله ادراری و پوشینه)
				-ارائه مراقبت به سالمند در تعویض البسه
				- آماده کردن تخت سالمند
				-ارائه آموزش به سالمند در خصوص برطرف کردن مشکلات جسمی
				نگرش :
				-دقت در انجام کار
				-نگهداری از تجهیزات
			-رعایت انضباط شخصی	
			-مسئولیت پذیری	

	زمان آموزش			عنوان : ارائه مراقبت به سالمند در نظافت و بهداشت فردی
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			
	ایمنی و بهداشت : - رعایت ایمنی هنگام انجام مراقبت های جسمی - رعایت بهداشت فردی - رعایت اصول ارگونومی			
	توجهات زیست‌محیطی : - مدیریت پسماند - مدیریت مصرف انرژی			

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۱۳	۱۱	۲	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			
تخت				دانش :
ویلچر				-مشکلات ناشی از حوادث دوران سالمندی
واکر				- اصول جابجایی و نقل و انتقال سالمند
عصا				-انواع عصا، ویلچر، برانکارد، واکر، تخته ترانسفر و کمربند ترانسفر
تشک				-انواع تخت، انواع بالش و تشک موج و رینگ و تجهیزات کاهنده فشار برای زخم بستر
تجهیزات کمک توانبخشی ورزشی ساده				-تجهیزات کمک توانبخشی ورزشی ساده
				مهارت :
				-بکارگیری انواع عصا، ویلچر، برانکارد، واکر
				-جابجایی و نقل و انتقال سالمند
				-بکارگیری و مراقبت از تجهیزات و وسایل کمکی در توانبخشی
				-ارائه آموزش به سالمند در خصوص برطرف کردن مشکلات جسمی
				- کنترل ایمنی محیط
				نگرش :
				-دقت در انجام کار
				-نگهداری از تجهیزات
				-رعایت انضباط شخصی
				-مسئولیت پذیری

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
				ارائه مراقبت به سالمند در بکارگیری تجهیزات و وسایل کمکی در توانبخشی و نقل و انتقال
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی				دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط
				ایمنی و بهداشت : - رعایت ایمنی هنگام انجام مراقبت های جسمی - رعایت بهداشت فردی - رعایت اصول ارگونومی
				توجهات زیست‌محیطی : - مدیریت پسماند - مدیریت مصرف انرژی

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	مولاژ	احیای قلبی و ریوی	۱ عدد	
۲	ویلچر	حمام، ایستاد، ارتوپدیک	۱ عدد	یکی از انواع (ترجیحاً ارتوپدیک)
۳	تشک	محکم و راحت	۱ عدد	
۴	عصا	ساده، سه پایه، زیر بغل	۱ عدد	یکی از انواع
۵	واکر	ساده، چرخ دار، سه پایه	۱ عدد	یکی از انواع
۶	تخت	معمولی - استاندارد	۱ عدد	
۷	توالت فرنگی	سیار	۱ عدد	
۸	صندلی حمام	زنگ نزن	۱ عدد	
۹	ظرف استحمام روی تخت	لگن و پارچ	۱ عدد	
۱۰	بالش	معمولی	۱ عدد	

توجه: - تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود.

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	پوشینه	بزرگسال	۳ عدد	
۲	کیسه تخلیه ادرار	بزرگسال	۳ عدد	
۳	کیسه کلستومی	بزرگسال	۳ عدد	
۴	لوله ادراری	بزرگسال	۳ عدد	
۵	نوار قند خون	استاندارد	۱ بسته	
۶	ملحفه کشش	بزرگسال	۳ عدد	

توجه: - مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود.

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	دستگاه فشار خون	عقره ای	۳ عدد	
۲	دستگاه اندازه گیری قند خون	دیجیتال	۱ عدد	
۳	جعبه قرص	هوشمند	۳ عدد	
۴	تب سنج	جیوه ای	۵ عدد	
۵	رینگ	کاهنده فشار برای زخم بستر	۳ عدد	
۶	وسایل کمک توانبخشی ورزشی ساده	قرقره، فنر، کش ورزشی، وزنه	۳ عدد	از هر کدام

توجه: - ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود.